

Brief aan de arbeiders van West-Europa

Door *Peter Kropotkin*

- Geschreven: 28 april 1919
- Gemoderniseerd: Maarten Vanheeuverswyn, Marxists Internet Archive

---

Dmitrov, Rusland, 28 april 1919

Men heeft me gevraagd of ik niet een boodschap heb voor de arbeiders van de westerse wereld. Er is zeker zeer veel te zeggen over, en te leren van de feitelijke gebeurtenissen in Rusland. Een allesomvattende boodschap geef ik niet. Die zou te lang worden. Ik zal daarom alleen de belangrijkste punten aanstippen. De arbeiders van de beschaafde wereld en hun vrienden uit de hogere standen moeten hun regering ertoe brengen het denkbeeld van een gewapende interventie in Rusland, hetzij openlijk of geheim, geheel te laten varen. Rusland ondergaat nu een revolutie die even uitgebreid en belangrijk is als die, welke Engeland onderging in 1639 tot '48, en Frankrijk in 1789 tot '94. Ieder volk moet weigeren de schandelijke rol te spelen die Engeland, Pruisen, Oostenrijk en Rusland gespeeld hebben gedurende de Franse Revolutie. Verder moet iedereen goed in gedachten houden dat de Russische revolutie niet toevallig voortvloeit uit de strijd van partijen. Zij probeert een maatschappij op te bouwen waarin al het productieve werk, het technische vermogen en de wetenschappelijke kennis helemaal zullen toebehoren aan de gemeenschap. Al bijna een eeuw lang, vanaf de tijd van Robert Owen, Saint-Simon en Fourier, bereidt de socialistische en communistische propaganda haar voor. En hoewel de poging het nieuwe sociale systeem in te voeren door middel van een partijdictatuur kennelijk tot mislukking gedoemd is, moeten we inzien dat de revolutie nu reeds nieuwe opvattingen in ons dagelijks leven heeft gebracht omtrent het recht op arbeid, de rechtmatige plaats van de arbeid in de maatschappij en de plichten van iedere burger.

Niet alleen de arbeiders, maar al de progressieve krachten in de beschaafde wereld zouden een eind moeten maken aan de steun die tot op heden gegeven wordt aan de vijanden van de revolutie. Niet dat men het met de methoden van de regering van de bolsjewieken geheel eens moet zijn. Allesbehalve! Maar alle buitenlandse gewapende interventie zal automatisch de dictatoriale neigingen van de regering versterken, en zo de pogingen van die Russen verlammen, die onafhankelijk van de regering klaar staan Rusland weer levensvatbaar te maken. De ondeugden, die een partijdictatuur eigen zijn, worden nog geaccentueerd door de oorlogssituatie waarin deze partij haar macht handhaaft. Deze staat van oorlog is het voorwendsel geweest, de dictatoriale maatregelen krachtiger te maken die de macht over ieder levensdetail centraliseren in handen van de regering. Het gevolg is dat een geweldig groot deel van de normale bezigheden in het land werd stilgelegd. Het kwaad dat eigen is aan staatscommunisme, is vertienvoudigd onder het voorwendsel dat al onze ellende te wijten is aan buitenlandse interventie.

Ik moet er ook op wijzen dat als de militaire interventie van de Geallieerden doorgaat, er zeker in Rusland een verbitterde stemming zal ontstaan tegen de westerse landen, een stemming, waarvan eens in toekomstige conflicten gebruik zal worden gemaakt. Die bitterheid neemt nu steeds toe. Kortom, het is de hoogste tijd dat de landen in Europa directe betrekkingen aanknopen met de Russische natie. En van dit gezichtspunt uit bekeken, moet u — de arbeidersklasse en de progressieve elementen van alle landen — hier iets aan doen.

Nog iets over het algemene probleem. Het herstel van de betrekkingen tussen de Europese en

Amerikaanse naties en Rusland, betekent niet dat de Russische natie een overheersende positie inneemt ten opzichte van de nationaliteiten die deel uitmaakten van het tsaristische keizerrijk. Imperialistisch Rusland is dood en zal niet meer opleven. In een grote federatie ligt de toekomst van deze verschillende provincies. De natuurlijke territoria van de verscheidene delen, waar de federatie uit bestaat, verschillen duidelijk van elkaar, zoals degenen onder ons die bekend zijn met de Russische geschiedenis en de etnografie heel goed weten. Alle pogingen de van nature afzonderlijke delen van het Russische Keizerrijk weer te verenigen onder een centraal gezag, zijn gedoemd te mislukken.

Het is dus juist dat de westerse landen het recht op onafhankelijkheid van ieder deel van het oude Keizerrijk erkennen. Ik ben van mening dat deze ontwikkeling zal voortgaan. Ik zie een tijd komen waarin ieder onderdeel van deze federatie zelf een federatie zal zijn van landelijke communes en vrije steden. En ik geloof ook dat bepaalde gedeelten van West-Europa spoedig dezelfde kant op zullen gaan. Wat betreft onze huidige economische en politieke situatie: de Russische revolutie, die een voortzetting is van de grote revoluties in Engeland en Frankrijk, hield op voordat zij er in slaagde een 'feitelijke gelijkheid' tot stand te brengen, dat wil zeggen economische gelijkheid. Men heeft in Rusland wel geprobeerd dit te bereiken, maar jammer genoeg onder een sterk gecentraliseerde partijdictatuur. Dit werd uitgevoerd op dezelfde wijze als de zeer gecentraliseerde jakobijnse staatsgreep van Babeuf. Ik moet u eerlijk zeggen dat volgens mij deze poging om een communistische republiek op te bouwen op basis van een sterk gecentraliseerd staatscommunisme, onder de ijzeren wet van de partijdictatuur, wel moet uitlopen op een mislukking.

We leren nu in Rusland hoe we het communisme niet moeten invoeren, zelfs al heeft de bevolking genoeg van het oude regime en biedt zij geen actieve weerstand tegen de experimenten van de nieuwe heersers. De gedachte van sovjets, dat wil zeggen raden van arbeiders en boeren, die voor het eerst werd opgevat ten tijde van de eerste poging tot revolutie in 1905, en onmiddellijk werd gerealiseerd door de Februarirevolutie in 1917, zodra het tsaristische regime was omvergeworpen, de gedachte dat zulke raden het economische en politieke leven van het land moeten beheersen, is een belangrijke gedachte. Te meer omdat daaruit wel moet volgen dat deze raden bestaan uit allen die een werkelijk aandeel hebben in de productie en zo hun deel krijgen van de rijkdom van het land. Maar zolang het land geregeerd wordt door een partijdictatuur, verliezen de arbeiders- en boerenraden klaarblijkelijk alle betekenis. Zij krijgen slechts de passieve rol die vroeger gespeeld werd door de 'Staten-Generaal', wanneer die werden opgeroepen door de koning en een oppermachtige koninklijke raad moesten bestrijden.

Een arbeidersraad is niet meer vrij en van geen enkel nut als de persvrijheid niet meer bestaat, en wij zijn al twee jaar in die omstandigheid, onder het voorwendsel dat we in staat van oorlog zijn. Maar er is nog meer. De arbeiders- en boerenraden verliezen hun betekenis als de verkiezingen niet worden voorafgegaan door een vrije verkiezingscampagne, en wanneer de verkiezingen onder druk van een partijdictatuur gehouden worden. Natuurlijk is het gebruikelijke excuus dat een dictatuur onvermijdelijk is, om het oude regime te bestrijden. Maar zo'n stand van zaken is duidelijk een stap terug, omdat de revolutie zich verplicht heeft een nieuwe maatschappij te bouwen op een nieuwe economische basis. Het betekent het einde van het nieuwe systeem.

De manier waarop reeds verzwakte regeringen kunnen worden omvergeworpen is in de oude en moderne geschiedenis bekend. Maar als het nodig is nieuwe levensvormen te creëren, vooral nieuwe vormen van productie en ruilhandel, zonder dat men voorbeelden kan volgen, als alles opnieuw opgebouwd moet worden, als een regering die het op zich neemt iedere burger te voorzien van een lamp en zelfs lucifers om hem aan te steken, en dan zelfs met een oneindig aantal ambtenaren niet in staat is dit waar te maken, dan wordt die regering een onding. Zij brengt een bureaucratie tot

ontwikkeling van zo'n omvang, dat de Franse bureaucratie die de tussenkomst van veertig ambtenaren vereist om een omgewaaide boom te verkopen, in vergelijking daarmee maar een kleinigheid is. Dat leren wij in Rusland. Dat moet u, arbeiders van het Westen in ieder geval vermijden omdat het succes van een werkelijke sociale wederopbouw jullie ter harte gaat. Stuur afgezanten hierheen om te zien hoe een sociale revolutie in werkelijkheid werkt.

Een centrale regering kan de geweldige constructieve arbeid die een sociale revolutie vereist, niet tot stand brengen, ook al liet die regering zich leiden door nog iets wezenlijkers dan een paar socialistische en anarchistische handboeken. Zij heeft behoefte aan kennis, aan intelligentie en aan de vrijwillige medewerking van een heel groot aantal plaatselijke en gespecialiseerde krachten. Alleen deze krachten kunnen de verscheidenheid van economische problemen in hun lokale aspect aanpakken. Als de regering deze medewerking van de hand wijst en alles overlaat aan het vermogen van de partijdictatuur, vernietigt ze de onafhankelijke centra in ons dagelijks leven. De vakverenigingen en de plaatselijke coöperatieve organisaties worden momenteel veranderd in bureaucratische partijorganen. Dat is de manier waarop men de revolutie niet tot stand moet brengen, zo maakt men namelijk de realisatie ervan onmogelijk. En daarom beschouw ik het als mijn plicht u te waarschuwen zulke methoden niet over te nemen.

De recente oorlog heeft nieuwe levensomstandigheden geschapen voor de hele ontwikkelde wereld. Het socialisme zal zeker aanzienlijke vooruitgang boeken, er zullen nieuwe vormen van onafhankelijk leven ontstaan, gebaseerd op de plaatselijke autonomie en het vrije initiatief. Zij zullen hetzij langs vreedzame weg tot stand komen, hetzij door middel van een revolutie.

Maar het succes van deze wederopbouw zal voor een groot deel afhangen van de mogelijkheden van directe samenwerking tussen de verschillende volkeren. Om dat te bereiken, is het nodig dat de arbeidersklassen van alle landen direct verenigd worden en dat de gedachte van een grote Internationale van alle arbeiders van de wereld weer post vat. Niet in de vorm van een unie die bestuurd wordt door een enkele politieke partij, zoals in het geval van de Tweede en Derde Internationale, zulke unies hebben natuurlijk genoeg reden van bestaan. Maar daarbuiten, en allen verenigend, moet er een unie zijn van alle arbeidersorganisaties in de wereld, die een federatie vormen om de wereldproductie te bevrijden van zijn huidige onderworpenheid aan het kapitalisme.

From:

<https://anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

https://anarchisme.nl/namespace/brief_aan_de_arbeiders_van_west-europa?rev=1464069530

Last update: **16/10/19 09:41**